

Regionala utvecklingsdirektörens rapport

23 maj 2023

Innehållsförteckning

Aktuella händelser och information från verksamheten	3
Enheten för näringsliv och samhälle	3
Kulturenheten	6
Norrbottnensmusiken	6
Norrbottnens museum	8
Regionbibliotek Norrbotten	9
Förbättringar	8

Aktuella händelser och information från verksamheten

Enheten för näringsliv och samhälle

Projekt- och företagsstöd

Det är fortsatt höga anspråk och högt tryck på regionens 1:1 medel. Under perioden januari till april har företagsstöd haft 29 bokade möten med enskilda företag, fyra stycken allmänna informationsmöten med sammanlagt 34 deltagande företag samt informationsmöte angående företagsstöd specifikt riktat till besöksnäringen. Under denna period har det även skett erfarenhetsutbyten med exempelvis Norrlandsfonden, nationell handläggartäff, Överkalix kommun, Tåga konsult i Kiruna samt en fyrlänsträff mellan de fyra nordligaste regionerna med syfte att samverka och diskutera gemensamma frågor kopplat till finansiering.

Dialog kring skogens roll i den gröna omställningen med Skogsindustrierna

Skogsindustriernas VD bjöd in aktörer för Norrbottens skogsnäring och Region Norrbotten till dialog om hur branschen kan synliggöra och öka sitt bidrag till den gröna omställningen.

Fokus låg på de fyra områden där Skogsindustrierna ser att de tydligast bidrar till samhällsnytta: Livskraft i hela Sverige; Cirkulärt samhällsbygge; Klimatomställning; samt Biologisk mångfald.

Dialog med finska Arbets- och näringsministeriet (TEM) om den gröna omställningen i norra Sverige och samarbetsmöjligheter mellan Sverige och Finland

Det finska Arbets- och Näringsministeriets tjänstepersoner bjöd in till samtal om hur vi tillsammans kan möta de arbetskraftsutmaningar som kommer att uppstå i den gröna omställningen. Frågor om samhällsplanering, bostadsbyggande och energiförsörjning samt social hållbarhet diskuterades också.

Workshop om Grön omställning och energilagring

Forskare från Michigan Technological University anordnade en workshop om hur olika samhällsintressen kan balanseras i gruvsamhällen så som Gällivare och Kiruna i en omställning som den vi ser i Norrbotten just nu. Frågor som diskuterades var bland annat:

- Vilka strategier är bäst för att hantera de konsekvenser som uppstår på grund av den gröna omställningen i kommuner med pågående industriell verksamhet i stor skala?
- Hur kan regionen praktiskt planera för att säkerställa en hållbar omställning där man tar hänsyn till så väl dagens som eventuella framtida intressen?

CH2ESS strategidag

Centre for hydrogen energy systems Sweden, CH2ESS, har genomfört en strategidag där bland annat pågående och ansökta projekt kopplade till cent-rumbildningen presenterades.

Där diskuterades också prioriteringar inom forskning, utbildning och sam-hällsutveckling/kommunikation samt fokus för höstens arbete.

Workshop med SveMin om nästa generations innovationsprogram

Branschorganisationen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige, SveMin, arrangerade en workshop om deras ansökan för att få driva ett pro-gram inom ramen för nästa generation strategiska innovationsprogram, Im-pact Innovation, där Regionen deltog. Workshopen fokuserade på tre priori-terade områden: social inkludering, policy och regelverk samt kompetensför-sörjning.

Näringslivets aktörer

Drygt 20 olika aktörer samlades till ett möte om regional utveckling där Piteå science park och Nyföretagarcentrum presenterade sina utmaningar för Näringslivets aktörer (Almi, Handelskammaren, ABI, FR och Invest in Norrbotten etc.). Den utmaning som framförallt diskuterades handlade om hur samarbetet mellan näringslivets aktörer ska förbättras för att bättre nå länets mål och visioner.

Sveriges Innovationsriksdag 2023

Sveriges Innovationsriksdag var i Lund den 21:a till den 23:e mars (ca 300 besökare). Ett evenemang som samlar kärnan i Sveriges nationella och reg-ionala personer från innovationsmiljöer, politik, näringsliv, akademi och samhälle. De som arbetar för att främja, stärka och utveckla innovation, nä-ringsliv och politik utifrån aktuella samhällsutmaningar. Den gröna omställ-ningen i Norrbotten lyftes fram som ett intressant exempel med en spän-nande utveckling och med många intressanta innovationsområden som håller på att utvecklas. Nästa gång Sveriges Innovationsriksdag arrangeras, dvs. 2024 kommer innovationsriksdagen vara i Boden och Luleå.

North Sweden Green Deal

Projektet North Sweden Green Deal befinner sig på upplöppssträckan. I veckan färdigställdes utvärderingen av den gemensamma resa till Emigration Expo i Utrecht som projektet organiserat och finansierat. Utvärderingen visar på övervägande positiva omdömen från kommunerna. Många uttrycker stolthet för det genomslag Norrbottens gemensamma monter fick under mäs-san och vittnar om en starkt samverkan och gott samarbete kommuner emel-lan. Samtliga kommuner uttrycker att de vill delta på mässan även nästa år vilket visar på satsningens genomslag. Från utvärderingen och den om-världsbevakning som gjordes i samband med mässan finns också värdefulla lärdomar som projektet ska förvalta.

För att ta vidare arbetet med att stärka kommunernas mottagarkapacitet och attraktionskraft har ett kommunikationsnätverk startats. I nätverket får kom-

munerna tillfälle att dela lärdomar och utmaningar och en regional arena för ökad samverkan på området. En halvtidsutvärdering har gjorts av hur kommunerna upplevt de processer som drivits av samverkansparten Swedish Lapland Visitors Board. Den visar på flera konkreta resultat och en vilja att fortsätta det uppstartade arbetet. Den 23 augusti kommer en framtidskonferens att hållas i Luleå för att tillsammans med kommunerna forma en inriktning för fortsatt samverkan.

Under april månad anordnades konferensen Green Deal Talk i samarbete mellan Region Norrbotten och Västerbotten. Över 100 deltagare kom för att delta i ett tvådagarsprogram med studiebesök, mingel och konferensdag i Skellefteå. I programmet lyftes resultat och lärdomar från projektet men framförallt stod samtalet i fokus med teman som bostadsbyggande, marknadsföring, attraktion och medborgarinflytande. RISE och Vinnova bistod med facilitering av rundabordssamtal och framåtsyftande workshops som håller på att sammanställas. Utvärderingen av konferensen visar på att det var ett mycket uppskattat upplägg med tid för samtal, nätverkande och idégenerering.

Flera aktiviteter inom projektet är i den intensiva slutfasen. Inom kompetenspaketet har den utredning om flaskhalsar för studerandes APL som genomförts av Norrbottens Kommuner färdigställts och kommer att spridas på nätverksträffar under maj månad. Förankringsarbete för det kommande projektet Valideringscentrum har inletts för att ta vidare de lärdomar och nätverk som byggts upp runt validering under projektet. Luleå Tekniska Universitet har genomfört ett flertal bussresor med studenter för att visa på möjligheter att leva och arbeta i Norrbotten efter examen. Under april månad har man bland annat besökt Pajala och Övertorneå och fler kommuner står på tur innan projektslut.

Arbetet med samhällsomställning fortsätter inom arbetspaketen Fysisk planering och Energi. I början av juni hålls en gemensam konferens med Byggföretagen och Fastighetsägarna där centrala aktörer bjuds in att diskutera förutsättningar för ökat bostadsbyggande. Under maj månad finansierar projektet även ett dialogmöte där Länsstyrelsen bjuder in kommunerna till workshop för att hitta förutsättningar att stödja en god gestaltad livsmiljö i länet.

Tillväxtverket Generaldirektör på besök

GD Elisabeth Backteman och henens närmaste chefer besökte Norrbotten den 8-9 maj för att ta del av pågående processer i den gröna omställningen. Regionala utvecklingsavdelningen anordnade delar av besöket och fick möjlighet att delge tillväxtverket en övergripande bild av alla etableringar som är planerade inom industriomställningen och också lyfta alla utmaningar och möjligheter som följer för samhället i stort. Informationen gjorde stort intryck eftersom att Tillväxtverket inte fullt ut förstått omfattningen av den

som pågår. En bra påminnelse om att vi fortsatt behöver berätta och påverka vår omvärld om att det som händer i Norrbotten kräver insatser från många håll och att det har betydelse för hela Sverige.

Kulturenheten

Översyn kulturstöd

Kulturenheten genomgår just nu en översyn av kulturstöd. Under 2021 genomfördes en revision av hanteringen av stöd i bidrag i regionen som landade i att en översyn av kulturstöden och dess processer skulle göras, inklusive utformning utifrån social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet samt hörnstenarna i Agenda 2030. Arbetet blir klart i början av juni och då inkommer ett förslag på styrmodell för kulturstöden, stödformer, process och årshjul, uppföljningsrutin, kommunikation samt handlingsplan för att omätta förslagen.

Dansresidenskommuner för 2024 sökes

Danskonsulent Region Norrbotten och Dansinitiativet bjuder in till en digital infoträff för de som är intresserade av att vara samverkanskommun för 2024 års dansresidens. Under en period om 2 veckor besöker danskonstnärer kommunen för att arbeta fördjupat med en dansföreställning. Möjligheter finns till kringaktiviteter så som publika samtal, processvisning eller workshops för skola/allmänheten i kommunen i samband med residenset.

Norrbottensmusiken

Arbetet för nytt huvudmannaskap för Norrbotten NEO

Norrbottensmusiken har arbetat med att undersöka Norrbotten NEO:s förutsättningar för ny huvudman sedan regionala utvecklingsnämndens beslut den 22 november 2022 att 2023 är ensemblens avslutande verksamhetsår inom Region Norrbotten. Förfrågan om intresse av övertagande av huvudmannaskap för ensemblen gick ut brett till organisationer och verksamheter inom området i Sverige. Norrbottensmusiken kontaktades i samband med detta av tre aktörer med vilka samtal och dialoger har förts. Efter de inledande sonderande samtalen kvarstod Västmanlandsmusiken vid Region Västmanland som intressant där dialogen fortsatt under våren.

Nu har Västmanlandsmusiken förtydligat att de inte avser att gå vidare som ny huvudman för ensemblen. Däremot avser de att utveckla ny verksamhet inom konstmusikområdet där man ska undersöka möjligheten för hur kompetensen som finns inom Norrbottensmusiken kan rymmas. Detta är under förutsättning att sökta medel från Statens kulturråd beviljas. Norrbottensmusiken fortsätter samtidigt sitt arbete att under året se över sin inriktning för ett breddat uppdrag och ett flexiblere musikutbud i och för länet.

Körcentrum Nord

Körcentrum Nord samlade 5-6 maj ca 230 körsångare och körledare från både Norr- och Västerbotten i premiären för Körfestivalen TILLSAMMANS. Med seminarium, workshops, repetitioner och bejublade konserter blev det ett mycket uppskattat arrangemang.

Konserter för barn och unga

Totalt har Norrbottensmusiken under april genomfört 31 konserter för barn och unga i Norrbotten genom skolproduktionerna:

Bygg en låt med the Chickpeas band som har åkt runt i länet och gjort massvis med lyckade låtar tillsammans med mellanstadieklasser. Barnen har varit en del av en kreativ process där bandet tillsammans med eleverna byggt en helt ny låt.

Arctic Light, kören med unga kvinnliga sångare, har varit ute på turné i länet med både skolföreställningar och offentliga konserter i temat ”Att vara människa” som tar avstamp i de ungas egna tankar och frågeställningar. Till hösten väntar nästa turnéperiod och andra orter för kören.

Röster från Malmfälten, är en frukt av arbetet kring Showcase där tre unga tjejer från Malmfälten skriver egna låtar och har gett sig ut på vägarna för att inspirera andra unga att våga göra sin grej.

Norrbottens Ungdomssymfoniker: Två musiker från Norrbottens Ungdomssymfoniker har haft möjlighet att åka och möta upp 150 barn från Boden, Umeå, Örnsköldsvik, Sundsvall och Östersund för att spela en side-by-side konsert tillsammans med professionella musiker.

Norrbottensmusikens ensembler

Norrbotten Big Band: Under april månad samarbetade Norrbotten Big Band med Nordiska Kammarorkestern från Sundsvall och kompositören, arrangören och orkesterledaren Miho Hazama från New York i en gemensam konsert som bestod av musik komponerad och arrangerad av Miho. Projektet kommer från det viktiga nätverket mellan de fyra nordligaste länen, Musik i Norr, som drivs av regionmusikorganisationerna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland finansierat av regionerna samt Kulturrådet. Turnén hade premiär i en fullsatt salong i Sundsvall och spelades därefter i Berwaldhallen i Stockholm där konserten direktsändes i Jazzradion i SR. Turnén gick sedan vidare för konserter i Umeå och med avslutning i Kulturens hus i Luleå den 29 april. Samarbetet var mycket uppskattat av samtliga inblandade samt publiken och planer på ytterligare fortsatt samarbete kommer att tas med i vidare planeringar för Musik i Norr samarbetet.

Norrbotten NEO: Ensemblen har genomfört turné i finska Lappland under påskhelgen på festivalen Hetta musikdagar. Produktionen var ett samarbete med samiska musiker, kompositörer och solister från norra Finland. Just nu pågår produktionen New Sweden där kompositioner av fyra svenska tonsät-

tare uruppförs, bland annat musik av tonsättaren Jan Sandström från Luleå. Turnén startade i Piteå och fortsätter sedan till Umeå, Östersund och Luleå.

Norrbottnens Kammarorkester: Norrbottens Kammarorkester gjorde första stora produktion för året, med både stråk + blås, totalt 37 musiker, i en mäktig turné med 4 konserter i regionen. Vi har äran att alltid få ta med Kungliga musikaliska akademins solistprisvinnare och detta år har vi äran att turnéra med violinisten Alva Holm. Studenter från folkhögskolor, högskolor, estetprogram och kulturskolor var inbjudna och besökte konserterna på alla fyra orter. Till konserterna i Luleå och Boden var även några SFI-grupper inbjudna.

Norrbottnens museum

Publik verksamhet i museibyggnaden i Hermelinsparken

- Utställningen Lapptäcken i dockformat hade vernissage 22 april och i samband med den planeras programverksamhet
- Det pedagogiska utbudet är under utveckling på nytt. Pedagogisk insats kopplat till undersökningarna vid Ligga och utställningen Lapp-täcken i dockformat planeras. Bokningar till samisk lektion är populär så snart tiderna kommer ut
- 6 maj hade Vårsalongen vernissage. Det är ett drygt 30-tal jurybedömda verk av konststuderande på Sunderbyn Folkhögskola och Sverigefinska Folkhögskolans linje, Happis Arts & Craft som ställer ut.

Programverksamhet och föreläsningar i museibyggnaden i Hermelinsparken och på Arkivcentrum Björkskatan (ett urval ur kommande program)

- 10 maj *Staden som steg ur havet*- om istidens och landhöjningens historiska påverkan på Luleå
- 11 maj Arkivkafé: *Tornedalingarna den minst kända minoriteten*
- 29 maj – kurs *Tydning av handskrift*. Riksarkivet i Härnösand besöker Arkivcentrum Norrbotten för att hålla kurs i handskriftstydning. Kursen inkluderar genomgång av skrivstil i både latinsk och tysk stil, liksom övningsläsning enskilt och i grupp
- 7 juni Spelkväll, en kväll med möjlighet att spela olika brädspel i museets kafé i samarbete med PopKult Nord
- 17 juni *Folkdräktsmarknad – köp, byt, sälj*. Friluftsmuseet Hägnan. Det är ett initiativ av Dräkrådet i Norrbottens län- ett samarbete

mellan Norrbottens museum, slöjd- och formkonsulenter Region Norrbotten, Luleå Hembygdsförening, Friluftsmuseet Hägnan, Norrbottens läns hemsjöförening

Arkeologiska utgrävningar i sommar

- Undersökning kommer att ske av en fångstgrop som upptäckts i Boden.
- Undersökning av en 7000 år gammal grav i Ligga utanför Jokkmokk fortsätter.
- Utredningar inför Norrbottenabanan. Museet inväntar slutgiltigt beslut om Luleådelen och museet har överklagat tilldelningen av Piteådelen då den gick till annan intressent som inte uppfyllde alla krav.

Regionbibliotek Norrbotten

Barnbiblioteksforum i Piteå

Barnbiblioteksforum arrangeras den 10-11 maj i Piteå. Konferensen hålls vartannat år för barn- och ungdomspersonal för samtal och erfarenhetsutbyte på området barn och unga. En fråga för årets konferens är hur biblioteken ska väcka ungdomars intresse, en målgrupp som folkbiblioteken upplever svår att nå. Regionbiblioteket ska informera om det nationella Läsfrämjandelyftet och även Polarbibblo deltar. 48 deltagare är anmälda.

Bibliotekschefsmöte i Kiruna

Den 31/5-1/6 hålls ett regionalt bibliotekschefsmöte i Kiruna med studiebesök på Kiruna stadsbibliotek och Kiruna stadshus. Under det ordinarie chefsmötet för Biblioteken i Norrbotten kommer bland annat beslut att tas om Regional läsförmedlingsplan 2023-2026. Norrbottens bibliotekschefsgrupp träffas 6 gånger per år varav två möten är fysiska.

Systemutveckling

Regionbiblioteket och representanter från folkbiblioteken har inlett dialog med Gotland och biblioteken i Mellansjöregionen i Västra Götaland om samarbete för utveckling av biblioteksdatasystemet Koha och bibliotekswebb (open source). Samarbetet skulle innebära kostnadseffektiviseringar och delning av kompetenser. Ansvarig för utvecklingsarbetet är styrgrupperna för Koha respektive Bibblo.se inom bibliotekssamarbetet i Norrbotten.

Bokbussarnas utveckling

- Inom projektet SMALL för bokbussarnas utveckling som servicepunkter för landsbygden har en digital workshop genomförts samt möten hållits mellan bokbussar i Norr- och Västerbotten. Ett strate-

giskt råd har bildats inom projektet där bland annat Kungliga biblioteket och Mattias Beijmo, författare och digitaliseringsexpert, ingår.

- Regionbiblioteket samarbetar med Länsstyrelsen i Norrbotten för inköp av surfplattor till bokbussar i Norrbotten i syfte att säkra upp digital betalförmedling i landsbygd. Surfplattorna kommer att förses med bankappar och med särskilt framtagna handledningar som stöd för inloggning till respektive tjänst. Satsningen ingår som en del av länsstyrelsernas uppdrag från regeringen om att bevaka hur tillgången till vissa grundläggande betaltjänster ser ut i Sverige och vid behov genomföra stöd- och utvecklingsinsatser. Att Kassagirot upphört som betaltjänstlösning för kontanthantering har exempelvis inneburit en minskad servicegrad för landsbygden.

Nationellt på biblioteksområdet

Den 4 maj lanserades lärplattformen Digiteket.se i en ny form och med ett utökat innehåll av artiklar och kurser för kompetensutveckling inom det läsfrämjande arbetet. Regioner och kommuner inbjuds att bidra med innehåll till webbplatsen som sedan tidigare har en stor mängd utbildningsmaterial om MIK, medie- och informationskunnighet. Regionbiblioteket kommer att bidra med en omarbetad handledning för att ta fram lokala läsfrämjandeplaner och Polarbibblo ska uppdatera och utöka befintligt material på Digiteket.se.

Föreningen för regional biblioteksverksamhet (FRB) har bildat en arbetsgrupp där regionbibliotekschefen i Norrbotten ingår tillsammans med ansvariga i Skåne, Stockholm, Västernorrland och Västra Götaland. Gruppen ska föra dialog med Kungliga biblioteket (KB) om nationell biblioteksinfrastruktur utifrån folkbibliotekens behov. I september ska KB lämna in en delredovisning till regeringen inom uppdraget att föreslå former för en stärkt samverkan inom biblioteksväsendet. Inspelen från regioner och kommuner är viktiga för att synliggöra folkbibliotekens förutsättningar och behov.

Polarbibblo

Arbetet med en ny vision för Polarbibblo startar under maj i samband med studie- och planeringsdagarna i Jokkmokk 15-16 maj. Barns medievanor är i ständig förändring och Polarbibblos vision och målsättningar behöver förnyas och utvecklas. De som är nyfikna på Polarbibblos redaktörer träffa några av dem på webbplatsen med foto och presentation. [Vilka jobbar här? - Polarbibblo \(länk\)](#). En träff mellan modersmåslärare för meänkieli genomfördes den 14 april och där Polarbibblo medverkade för att informera om verksamheten och utvecklingen av webbplatsen. Finska är det språk som kommer att lanseras närmast på Polarbibblo. Den första översättningsbeställningen till finska har gjorts. Lansering beräknas ske i höst. Dialogmöten har förts under maj med Malmö bibliotek, Kungliga biblioteket och parter i Stockholm och Göteborg om romani chibs inträde på Polarbibblo. Förstudien om romani chib har påbörjats och fler dialoger är inplanerade.